СТАНОВИЩЕ

По процедура на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ за присъждане на образователна и научна степен „доктор“

Относно дисертационен труд на тема: „Влияние на стереотипите и предразсъдъците върху стремежите и статуса на жените в арабското общество“, Професионално направление 3.2. „Психология“, Докторска програма „Обща психология“

Автор: Лулу Балуос
Научни ръководители: проф.д-р Ваня Христова, доц.д-р Миглена Иванова-Кръстева
Изготвил становището: доц. д-р Йоанна Недялкова, ВСУ „Черноризец Храбър“, избрана за член на научно жури съгласно, Заповед на Ректора на ВСУ „Черноризец Храбър“ № 594 от 29.09.2026 г.

Настоящето становище е изготвено въз основа на представени дисертационен труд, автореферат и Наукометрични данни относно минимални изисквани точки по групи показатели за различни научни степени и академични длъжности .

1. Актуалност на темата. Представеният за защита научен труд удовлетворява във висока степен поставените научно-изследователски цели. Постигнати са теоретични и практико-приложни резултати. Във въведението са положени основанията за избора на тема, значимост на проблема, формулирани са обект и предмет на изследването, целите, задачите и съвременния контекст, който отвежда до успешно справяне с проблемите. Интересът на докторантката към темата на дисертационния труд е провокиран от личното й участие в процесите, а по конкретно директна работа на терен с жени и момичета в арабски общности. Тези практически знания са повлияли на съставянето на протокола за интервю и интерпретацията на разказите на участниците. Влиянието на предразсъдъците върху жените в арабското общество е комплексна тема, която обхваща сблъсъка между традиционните патриархални норми, културни очаквания и съвременните процеси на модернизация. Направеното емпирично изследване и последстващите го изводи и обобщения придават завършеност на дисертационния труд.
2. Характеристика на дисертационния труд. Във въведението кандидат-докторантката подчертава, че изборът на разработената тема е мотивирана в отговор на дефицит, установен от авторката като липса в съществуващите програмни и политически рамки на интегриран теоретичен подход, обясняващ защо измеримият напредък на жените във формалното образование не е довел до съществуващ напредък в

професионалния и социален статус. Актуалността на изследването се съдържа в три взаимосвързани аспекта – демографски, теоретичен и приложен при формиране на стремежите, професионалните пътища и социалния статус на жените повлияни от предразсъдъците в арабското общество в Израел. В тази връзка поведението, облеклото и социалните контакти на жените често се разглеждат като мерило за честта на цялото семейство. Това определя научната значимост на изследването и разкриване на възможности за преодоляване на трудностите по реализацията на основната идея.

Възприет е подходящ логически план за провеждане на цялостно изследване, който е намерил израз в достатъчен обем и структура на разработката, кореспондираща си с темата, предмета и обекта на изследване.

Дисертационния труд е в обем от 183 страници и се състои от въведение, четири глави, заключение, списък на използваната литература и приложения. Съдържанието на всяка от главите е разпределено в отделни параграфи. Текстът съдържа 3 таблици и 3 фигури. Списъкът на използваната литература включва 100 източника на иврит, арабски и английски език.

Глава първа „Стереотипите и тяхното влияние“ обосновава актуалността на разглеждания проблем. В нея се анализират теретичните основи на стереотипизирането като социално-психологическо явление. Подчертава се значението на модела на атрибуцията за обяснението на стереотипизирането като текущ социален процес.

Глава втора „Формиране на стереотипите“ обръща специално внимание на процесите на развитие, образователната среда и феномена на заплахата от стереотипизиране. Ролята на преподавателите в предаване на стереотипи е разгледана подробно.

Глава трета „Арабското общество в Израел и неговите стереотипи“ разглежда традиционните ценности в арабско-израелското общество.

Глава четвърта „Стереотипи за жените в арабското общество в Израел“ обръща внимание на жените и пазарът на труда. Посочена е ролята на женските организации като отделен значим път към промяна.

В **„Методологията“** се излага дизайн на проведеното за целите на дисертационното изследване емпирично проучване, включващ методологическа рамка на анализирания теоретичен модел и инструментариум на изследването. Обект на изследването са жените в арабското общество в Израел и социалният феномен на стереотипизация и формиране на предразсъдъци с акцент процесите на полова, етническа и културна стереотипизация, както и процесите на тяхното формиране. Идентифицират се личностни профили в контекста на психологическите прояви. Основна цел на изследването е да се проучат и анализират

перцепциите и връзката между стереотипите, предразсъдъците, стремежите и социалния статус на жените в арабското общество в Израел. Изпълнени са изследователските задачи за формулиране на конкретни препоръки.

Направени са констатации на резултатите от изследването и са изведени необходимите изводи.

3. Препоръки и изводи. От представения дисертационен труд се оставя впечатлението за добро познаване на разглежданата проблематика. В съдържателен план полезни за практиката са такива по-важни приноси, като:

- Дисертационното изследване запълва специфична теоретична празнина, свързана с изследване на стереотипите и неравенството между половете в арабските малцинствени общности в Израел.
- Представен систематичен теоретичен анализ на теорията за атрибуцията и моделите стереотип-съдържание.
- Дообогатява се авторовата интерпретация на връзката между заплахата от стереотипите и ограничените стремежи сред арабските жени.
- Резултативните изводи са съотносими към динамиката на съвременния свят и позволяват прилагане както в професионалната практика, така и в изследвания и проучвания, свързани с поставения проблем.
- Резултатите от дисертационното изследване са адаптирани за прилагане в образователните процеси и социална работа, изследвания на пола, психологическа интервенция, програми за образователна политика.
- Проучването допринася за обогатяване на научната литература посветена на влиянието на стереотипите и предразсъдъците върху статуса на жените в арабското общество.

Авторефератът отразява точно и пълно структурата, основните идеи, съдържание, проблеми и резултати на дисертационния труд. Научните и научно-приложни приноси са адекватно представени. Теоретичните и приложни постижения постигнати в представената разработка са популяризирани в четири броя научни доклади в електронно списание.

4. Заключение. В заключение считам че, дисертационния труд на тема „Влияние на стереотипите и предразсъдъците върху стремежите и статуса на жените в арабското общество“ е задълбочен, интересен и полезен за практиката в областите на психологията и педагогиката.

От всичко изложено до този момент давам своята положителна оценка за проведеното изследване, представено от дисертационния труд, автореферата, постигнатите резултати и приноси и предлагам на членовете на Уважаемото научно жури: да бъде присъдена образователна и научна степен „доктор“ в Професионално направление 3.2. „Психология“ , Докторска програма „Обща психология“ на Лулу Балуос.

20.11.2026г.
Варна

Изготвил становището:
(доц. д-р Йоанна Недялкова)